

3. Richard C. Oglie, The Factors' Lien Act as a Method of Inventory Financing, 4 W. Rsr. L. Rev. 336 (1953). URL: <https://scholarlycommons.law.case.edu/caselrev/vol4/iss4/6> (дата звернення: 30.07.2025).

4. Silverman, Herbert, R. (1949). Factoring as a Financial Device. *Harvard Business Review*, September 1949: Volume 27, Issue 5. URL: https://archive.org/details/sim_harvard-business-review_1949-09_27_5 (дата звернення: 30.07.2025).

5. Uniform Commercial Code. URL: <https://www.law.cornell.edu/ucc> (дата звернення: 30.07.2025).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-550-4-27>

АНАЛІЗ ПОНЯТТЯ «ОКРЕМА ДУМКА СУДДІ» У КОНСТИТУЦІЙНОМУ СУДОЧИНСТВІ ЗА НАЦІОНАЛЬНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ

Левандовська І. В.

аспірантка,

Державний університет «Київський авіаційний інститут»,

Національна радниця з міжнародного кримінального права,

міжнародного гуманітарного права та прав людини у

Консультативній групі з питань найтяжчих міжнародних злочинів,

національна консультантка UNICEF

м. Київ, Україна

Окрема думка судді у конституційному судочинстві України – це письмове викладення індивідуальної правової позиції судді Конституційного Суду України (далі – Суд), який не погоджується з рішенням Суду або його мотивуванням.

Зміст та правове закріплення окремої думки судді у процесі розгляду справ Судом регулюються положеннями двох ключових нормативно-правових актів – Законом України «Про Конституційний Суд України» (далі – Закон) та Регламентом Конституційного Суду України (далі – Регламент). Ці документи визначають підстави, порядок оформлення і публічності цього інституту в межах національного правового поля.

Відповідно до статті 93 Закону, суддя, який підписав рішення, висновок або ухвалу про відмову у відкритті чи про закриття конституційного провадження, має право викласти окрему думку в строки, встановлені Регламентом. Така думка оформлюється в письмовій формі,

додається до відповідного акта Суду та підлягає негайному оприлюдненню на офіційному вебсайті Суду [1].

Параграф 74 Регламенту деталізує вказану норму, встановлюючи, що окрема думка судді може бути подана не пізніше дванадцятого робочого дня з моменту ухвалення рішення, надання висновку або постановлення ухвали. Документ оформлюється письмово, долучається до акту Суду та без зволікання оприлюднюється у відкритому доступі на вебсайті [2].

З урахуванням наведених норм законодавства, подальший виклад думок буде присвячено змістовному аналізу інституту окремої думки судді в межах національного конституційного судочинства.

Інститут окремої думки судді у конституційному судочинстві України має чітке нормативне підґрунтя, оскільки він урегульований як на рівні закону, так і внутрішнього процесуального документу Суду. Зокрема, його існування передбачене статтею 93 Закону та деталізоване в параграфі 74 Регламенту Суду. Така двоетапна правова фіксація свідчить про визнання окремої думки як важливого елементу суддівської автономії, що дозволяє кожному судді публічно викладати свою індивідуальну правову позицію.

Крім того, процедура оформлення окремої думки є інституційно впорядкованою: встановлено чіткий строк для її подання – не пізніше дванадцятого робочого дня після ухвалення рішення – а також вимогу щодо її письмової форми.

Регламент, виступаючи правовим актом нижчого рівня у системі джерел права, водночас конкретизує положення Закону, що є звичним для правової практики. Це дозволяє уникнути правових колізій і забезпечує злагоджене функціонування інституту в межах загальної процесуальної структури діяльності Суду.

Той факт, що право на окрему думку має виключно суддя, який підписав відповідний акт Суду – рішення, висновок або ухвалу, – має важливе значення як з точки зору процесуальної логіки, так і з погляду розуміння природи суддівської незалежності.

Це положення підкреслює, що незалежно від згоди або незгоди з позицією більшості, суддя залишається повноправним учасником колегіального процесу ухвалення рішення і не відмежовується від нього формально. Подання окремої думки не є актом відмови від участі в рішенні, а навпаки – свідченням професійної відповідальності та правової аргументованості власної позиції.

Таким чином, інститут окремої думки не покликаний слугувати засобом політичної демонстрації чи формального заперечення. Його завдання – надати судді можливість висловити інше бачення з питань тлумачення права, підходів до доказової бази чи логіки правового аналізу. Це зміщує акцент з конфлікту на конструктивний діалог у межах правової

дискусії, що, своєю чергою, сприяє зростанню довіри до судової системи як такої, що визнає і фіксує різноманіття правових думок.

Вимога щодо невідкладного оприлюднення окремої думки судді на офіційному веб-сайті Суду виконує низку важливих функцій, що поширюється не тільки на внутрішньої процедури.

Насамперед, це сприяє легітимації колегіального рішення, навіть за наявності внутрішніх розбіжностей, оскільки публічне висвітлення альтернативних підходів демонструє відкритість Суду до плюралізму правових позицій і підсилює довіру до процесу ухвалення рішень.

Окрім того, оприлюднення окремих думок забезпечує доступність для наукової спільноти, юридичної практики та широкої громадськості до різноманітних правових інтерпретацій. Це відкриває можливість подальшого аналізу й осмислення правових позицій, що не були покладені в основу остаточного рішення, однак можуть відігравати суттєву роль у розвитку доктрини конституційного права.

У більш широкому контексті така практика сприяє формуванню і закріпленню підходів до динамічного тлумачення Конституції, що є особливо важливим у правових системах, які перебувають у процесі трансформації.

Окрема думка, будучи публічно доступною, поступово набуває рис додаткового джерела правової аргументації, водночас перетворюючись на джерело права, яке може бути використане правозастосовувачами – судами, адвокатами, науковцями – у майбутніх справах як авторитетна позиція, що відображає альтернативну логіку тлумачення конституційних положень.

Таким чином, інститут окремої думки судді виконує не лише інституційну функцію, але й сприяє розвитку права в межах національної правової системи. Він є вагомим інструментом утвердження професійної незалежності суддів Суду (Конституційного Суду України), що дозволяє фіксувати й публічно представляти альтернативні підходи до тлумачення правових норм.

Завдяки нормативній визначеності, процедурній впорядкованості та відкритості для суспільства, окрема думка судді набуває значення повноцінного джерела правової аргументації, яке може бути використане в науковому аналізі, судовій практиці та правотворчій діяльності. Її ефективність, однак, залежить не лише від законодавчих гарантій, а й від практичної ініціативності самих суддів – їхньої готовності брати участь у фаховому діалозі, навіть коли їхні позиції не поділяються більшістю.

Література

1. Закон України «Про Конституційний Суд України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19#Text>
2. Регламент Конституційного Суду України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0001710-18#n842>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-550-4-28>

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ТИМЧАСОВОГО ОБМЕЖЕННЯ ПРАВА КОРИСТУВАННЯ ТРАНСПОРТНИМ ЗАСОБОМ У РАЗІ ПОРУШЕННЯ ОСОБОЮ ПРАВИЛ ПАРКУВАННЯ

Луговий І. О.

*кандидат юридичних наук, доцент,
помічник Голови Національної поліції України
м. Київ, Україна*

Процесуальне закріплення порядку застосування заходів забезпечення провадження важливе для дотримання передбачених законом прав учасників провадження по справах про адміністративні правопорушення, викорінення випадків порушення законності, суб'єктивного підходу з боку посадових осіб, що здійснюють провадження по справі. Заходи забезпечення провадження застосовуються або в процесі вчинення правопорушення (що дозволяє його припинити), або після його вчинення [1, с. 7].

В контексті предмета нашого дослідження нас в першу чергу цікавить такий захід забезпечення провадження, як тимчасове затримання транспортного засобу, оскільки саме при вчиненні досліджуваних правопорушень він має найбільше особливостей застосування і, водночас, найбільше проблемних питань.

Важливий аспект, на який ми хочемо звернути увагу, це встановлення законодавцем обов'язкової умови (ч. 3 ст. ст. 265⁻⁴ КУпАП) для застосування тимчасового затримання транспортного засобу у разі вчинення порушення, передбаченого ч. 1 152⁻¹ КУпАП. Мова йде про таку властивість транспортного засобу як «суттєво перешкоджає дорожньому руху або створює загрозу безпеці руху».

Слід зазначити, що до недавнього часу ні в КУпАП, ні в Правилах дорожнього руху та інших нормативно-правових актах не було визначено поняття «суттєве перешкоджання дорожньому руху», що зумовлювало неоднозначне сприйняття норми права суб'єктами, уповноваженими на